

Avonturenmachines voor onderweg

Interface kreeg een paar weken voor de officiële release van de Yamaha Reface-serie een *sneak preview* van dit viertal keyboards. De individuele typenummers verwijzen naar roemruchte Yamaha-producten: CP, CS, DX en YC. Met andere woorden: een e-piano, een virtueel-analoge synth, een fm-synth en een elektronisch orgel.

Alex Buurman > alex@interface.nl

Als je denkt aan de legendarische CP70 of CP80, Yamaha's beroemde elektrische vleugels, en de CS80, Yamaha's mytische, analoge, polyfone synthesizer, dan zit je qua formaat en gewicht meteen op een verkeerd spoor. Deze vier nieuwe Reface synths zijn juist

heel klein, en ook de klavieren hebben niet de normale afmetingen. De bespeelbaarheid ervan is overigens oké, dankzij het gebruik van wat Yamaha 'HQ-toetsen' noemt. Door die afmetingen en het relatief lage gewicht wordt duidelijk waar Yamaha met deze vier synths heen wil: op weg! Om die reden zijn er ook speakertjes ingebouwd.

Qua uitvoering hebben deze Refaces een

zeer degelijke, volwassen en bijna chique uitstraling. Er wordt een externe voeding meegeleverd, maar ze werken ook op zes AA-batterijen (penlites).

Toepassing

Niet alleen producers hebben behoefte aan apparatuur die je bijvoorbeeld in je hotelkamer,

Deze Refaces hebben een zeer degelijke, volwassen en bijna chique uitstraling

op het vliegveld of in de bandbus kunt gebruiken, moeten ze bij Yamaha gedacht hebben. De CS is een virtueel-analoge synth; de DX een synth die gebruik maakt van fm-synthese (frequentiemodulatie), en die passen dus in de producer- en sound-designersfeer. De CP maakt het geluid van bijvoorbeeld e-piano's en een clavinet, en de YC grossiert in orgelsounds, zoals de min of meer gebruikelijke Hammond-, Farfisa- en Vox-sounds. Met de CP en YC mikt Yamaha dus ook vrij expliciet op instrumentalisten, ondanks het kleine klavier.

Onthouden

De CS, CP en YC – voor de duidelijkheid: respectievelijk de va-synth, de e-piano en het orgel – hebben geen geheugenplaatsen. De instellingen die je maakt, kun je alleen opslaan als je je computer de schuif-, schakel- en draaibewegingen die je op het bedieningspaneel maakt via midi of usb laat vastleggen in je daw. Dat is eigenlijk geen probleem want de Reface's sturen alle functies, behalve volume en octaafkeuze, via midi/usb naar buiten. Yamaha heeft de Reface's hier speci-

INFO

- prijs incl: € 483,-
softbag € 60,-
- distributie: Yamaha Music Central Europe Branch NL
- internet: www.yamaha.nl
www.global.yamaha.com

fiek van voorzien voor het uitwisselen van sounds via internet, dat – naar verluidt – ook door middel van QR-codes kan: code scannen met je smartphone of tablet, en je Reface krijgt een sound die iemand anders heeft gemaakt. Natuurlijk moet de betreffende Reface dan wel zijn aangesloten op die smartphone of tablet via usb of midi. Er komt ook een app om snapshots van de instellingen te maken via een iPad of iPhone. Zie daarvoor het kader: Reface-sounds bewerken, opslaan en delen. De DX heeft wel geheugenplaatsen: vier banken met elk acht geheugens. Dat maakt de va-synth, de e-piano en het orgel tot avonturenmachines bij uitstek. Als je een impulsieve muzikant bent, dan is dit het gereedschap dat precies bij je past. De DX – ik kan alvast verklappen dat ik dit een briljante machine vind – valt in een andere categorie, alleen al door de wat minder intuïtieve aard van fm-synthese. Hieronder wat indrukken van de vier Reface's.

Orgel: Reface YC

De YC genereert vijf basissounds herkenbaar aan de letters H, V, F, A en Y naast de keuze-

schakelaar. De eerste drie staan natuurlijk voor Hammond, Vox en Farfisa. Wat die letter A betekent is niet duidelijk, maar wellicht gaat het hier om een Roland Atelier orgel. De letter Y verwijst naar Yamaha's eigen YC-series. De laatste twee hebben weliswaar niet de overduidelijke cultstatus van de Hammond, Farfisa en Vox orgels, maar schuiven qua geluid naadloos aan in het rijtje transistororgels.

Al deze geluiden kun je naar je hand zetten met de van Hammond geleende negen drawbars, het vibrato/chorus-effect en het bekende percussie-effect in twee toonhoogtes, en met een instelling voor de lengte daarvan. Ook is er een leslie-effect, roterende speakers dus, dat je kunt overschakelen van langzaam naar snel en kunt stoppen. Met Drive kun je het geluid virtueel over de rooie jagen. De pedaalingang van de YP die wij kregen, bediende het volume, en met midi-controller 19 kon het leslie-effect worden bediend. Op het bedieningspaneel van de YP zit voor het leslie-effect een aparte schakelaar.

Het Hammond-geluid is heel breed, het leslie-effect werkt prima en de Drive-parameter zorgt voor uitstekend inzetbare vervorming. De andere sounds – de transistororgels – vind ik echter nog veel sterker. Ze klinken superdirect en ijzige penetrant, en als je je het ongemak en de risico's van het meeslepen van een vintage orgel wilt besparen heb je aan deze YP een erg goed alternatief.

Piano: Reface CP

Denk aan Rhodes- en Wurlitzer-achtigen, clavinet, en Yamaha's eigen CP70/80, plus nog een speelgoedpiano als bonus. Qua effectsecties is het aanbod buitengewoon ruim, vier stuks zelfs: 1- tremolo of wah, 2- chorus of phaser, 3- digitale of 'analoge' delay, 4- reverb.

De geluidsindruk van de CS is zéér direct en overtuigend

>> Pianisten zullen wellicht even slikken als ze het klavier met de minitoetsen bespelen, maar het ingebouwde, erg goed klinkende versterkingssysteem maakt veel goed. Althans in de toepassing die Yamaha voor de serie bedacht: wanneer je tijd hebt stuk te slaan en je bevindt je op een locatie zonder volwassen klavier. Het is overduidelijk de bedoeling dat je met de effecten aan het experimenteren gaat, want de basissounds zijn prima, maar de effecten zijn in feite *the icing on the cake*. Ze klinken verschrikkelijk goed en bieden veel creatieve mogelijkheden.

VA-synth: Reface CS

In eerste instantie denk je bij de CS dat je met een wel erg simpele synth te maken hebt, maar de zeer flexibele oscillatorsectie logenstrafte die indruk. Daar zitten een paar slimme en eigenlijk ook wel behoorlijk eigenwijze functies in. De basisingrediënten zien

er bekend uit: (multi)zaagtand, puls, sync en ring- en frequentiemodulatie, maar met de parameters texture, mod en de lfo, bestuur je telkens andere functies, waardoor je je makkelijk heenzet over het ontbreken van individueel bedienbare oscillators en een uitgebreide modulatiematrix. Kies je bijvoorbeeld voor multi-saw, dan voegt texture een suboscillator toe, zorgt mod ervoor dat je een tweede oscillator hoort en zet de lfo vibrato op de basiszaagtand, en dan weer niet op de suboscillator (wat ik een erg slimme zet vind). Kies je voor pulse, dan krijg je twee min of meer individueel te bedienen oscillators. Texture verandert de toonhoogte van de tweede oscillator, mod bedient de pulsbreedte en lfo zorgt voor pulsbreedtemodulatie.

Vreemd, maar niet onoverkomelijk is de

functie waarmee je de diepte van de vierdelige envelope generator instelt. Naar boven maximaal naar het filter en niks naar de versterker, naar beneden maximaal naar de versterker en niets naar het filter, in het midden van allebei een beetje. Het ziet er uit als een compromis, maar als je er realtime mee aan het stoeien gaat, is het net zo goed een creatieve tool.

De geluidsindruk van de CS is zéér direct en overtuigend. Hij leent zich prima zich voor op de voorgrond tredende leads, bassen en pads. De synth-engine stamt dan ook uit de AN1x, die inmiddels ook langzaam naar een cultstatus drijft.

In deze prijsklasse is de concurrentie van monofone synths, en dan vooral op het gebied van mogelijkheden om extern met cv te worden aangestuurd, wel wat straf. Maar de CS is polyfoon en je zet er razendsnel indrukwekkende sounds mee neer.

Fm-synth: Reface DX

En dan die DX... Als je door bijvoorbeeld een DX7 of door fm-software tot razernij bent gedreven, maar er toch heilig overtuigd bent dat je zelf geweldige fm-sounds kunt maken, is dit je kans. Hoe Yamaha het voor elkaar heeft gekregen om deze lastige synthesevorm zo toegankelijk te maken, chapeau! Nee, eigenlijk is het verwijtbaar...want waarom zijn we al die jaren, decennia zijn het, geterroriseerd door onhandelbare machines en software? Als je de Reface DX ziet, dan kan dat toch niet zó moeilijk geweest zijn. Mannen en vrouwen bij Yamaha: ik haat jullie!

Alle gekheid op een stokje... De Reface DX heeft minder operators dan de oorspronkelijke DX, vier in plaats van zes, wat het natuurlijk ook wel wat overzichtelijker maakt. Toch klinken de sounds uit de Reface DX helemaal niet uitgekleed, integendeel. Je haalt er alle klassieke fm-sounds uit, en die kun je nog wat verder aankleden met de prima effectprocessor. Of het nu gaat om de bekende (uitgekauwde) e-piano's en bassen, of juist om spannende leads, brede (wel een beetje rare) strings en evoluerende pads; de Reface DX munt daarin uit. Wat de Reface DX zeer flexibel maakt en waarin de Reface DX de oorspronkelijke DX simpelweg naar de kroon steekt, is dat het signaal van elke operator naar zichzelf kan worden teruggevoerd, in plaats van de enkelvoudige feedbackloop in de originele DX. Verhoog je het feedbackniveau ten opzichte van het nulpunt, dan produceert die operator een perfecte zaagtand; verlaag je 't, dan produceert die operator een perfecte pulsgolfvorm.

Als je ook maar een beetje een fm-hart hebt – en budget natuurlijk – dan kun je niet onder de Reface DX uit, ben ik bang.

Conclusie

Als je weinig ruimte hebt, of je bent veel onderweg dan kunnen de Reface's een uitkomst zijn; dat is wel duidelijk. In de studio of op het podium zou ik er wel onmiddellijk een volwaardig keyboard aan hangen, wat door de midi- en usb-voorzieningen kinderlijk eenvoudig is. Dat is zeker de moeite waard, want qua geluid staan ze stuk voor stuk hun mannetje; het is gewoon volwassen muziekgereedschap. De speakertjes laten zich heel simpel door toetscommando's via het klavier uitschakelen. Dat geldt ook voor zaken als bijvoorbeeld Local Off.

Erg jammer vind ik dat ze geen audio over usb doen. Juist dat zou onderweg zo verschrikkelijk handig zijn. De looper in de DX en de CS kan goed van pas komen als je onderweg bent, maar wat je erin hebt opgenomen verdwijnt als je 'm uitschakelt. Ook gebruikt hij de stemmen van de synths,

SPECIFICATIES

Algemeen

- 37 aanslaggevoelig HQ-minitoetsen
- display 128x64 dots
- hoofdtelefoon mini-jack
- uitgangen stereo 2x 1/4" jack (L/mono, R)
- aux-in mini-jack
- usb to host
- midi via mini-din breakout-kabel in en out (meegeleverd)
- versterker 2x 2W
- speakers 2x 3cm
- netadapter PA-130 of equivalent (meegeleverd) 12V dc
- batterijen 6x AA (penlights)
- auto power off
- afmetingen: 530x175x60mm (bx dxh)
- gewicht 1,9kg

Reface CS

- polyfonie: 8
- toonopwekking: am
- effecten: distortion, chorus/flanger, phaser, delay
- pedaal: controller
- looper

Reface DX

- polyfonie: 8
- toonopwekking: fm
- algoritmes: 12
- geheugens: 32
- effecten: distortion, touch-wah, chorus, flanger, phaser, delay, reverb
- pedaal: sustain
- looper

Reface CP

- polyfonie: 128
- toonopwekking: scm +awm2
- soundtypes: 6
- effecten: drive, tremolo wah, chorus, phaser, digital delay, 'analog' delay, reverb
- pedaal: sustain

Reface YC

- polyfonie: 128
- toonopwekking: awm
- soundtypes: 5
- effecten: rotary speaker, distortion, reverb
- pedaal: controller

Waarom zijn we decennia geterroriseerd door onhandelbare machines en software?

waardoor de polyfonie wordt gereduceerd. Je kunt ze wel aan elkaar syncen, wat leuke mogelijkheden biedt. Ik zou wel een click-functie willen hebben, zodat het wat meer op een sequencer zou lijken.

De waar-voor-je-geld-factor verschilt in mijn optiek per Reface. Om maar wat te noemen: aan de Reface DX kun je je onmogelijk een buil vallen. De Reface CP daarentegen zal vooral zeer uithuizige pianisten moeten aanspreken, afgezien van het feit dat het natuurlijk een uiterst compact en creatief zeer prikkelend muziekinstrument is, dat je bij thuiskomt meteen aan een hammer action-toetsenbord hangt. Voor allemaal geldt dat de prijs in absolute zin net even te hoog is voor een geheel zorgeloze impulsaankoop.

Even los van welke Reface's nu mijn voorkeur hebben: had ik er een op mijn bureau staan – of het nu de piano, het orgel, de va-synth of de fm-synth was – ik kon er niet van afblijven. Door het mooie design, de goede sound en de slimme selectie aan mogelijkheden is de aantrekkingskracht van de Yamaha's Reface's praktisch onweerstaanbaar. ■

HET OORDEEL

- + • avonturenmachines
- + • compact
- + • uitstekende sound
- + • design
- • geen audio over usb
- • primitieve loopfunctie op de DX en CS

Reface-sounds bewerken, opslaan en delen

Als reactie op ons Reface-artikel ontvingen we van Bert Smorenburg, Yamaha's meesterdemonstrator, de volgende aanvullingen: 'Er is inmiddels een heel goede app: Capture. Je iPhone of iPad hang je via usb aan je Reface synth, en dan neemt de app als het ware screenshots van je settings; een soort totale sysex-dump dus. Die instellingen slaat de app op, en je kunt ze als zodanig ook weer oproepen. Je kun hierin ook setlists maken om tijdens gigs bij elk nummer de juiste sounds tot je beschikking te hebben.

'Voor de Reface's komt er een internetplatform: SoundMondo, wat een soort van social sharing platform wordt voor sounds, waar je ook klankvoorbeelden van die sounds kunt plaatsen en delen. Meer hierover vind je op <http://tinyurl.com/puogfw>.'

